

Anketa o kreditiranju banaka na Kosovu

Broj 22

BANKA QENDRORE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS
CENTRALNA BANKA REPUBLIKE KOSOVA
CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF KOSOVO

Anketa o kreditiranju banaka na Kosovu

(TM4 2024 i očkivanja za TM1 2025)

Broj 22

IZDAVAČ

© Centralna banka Republike Kosovo

Odeljenje za ekonomske analize
i finansijsku stabilnost

33 Garibaldi, Priština 10000

Telefon: +383 38 222 055

Faks: +383 38 243 763

Veb sajtwww.bqk-kos.org**Elektronska adresa**economic.analysis@bkk-kos.org

Sadržaj

Anketa o kreditiranju banaka na Kosovu (AKBK)	5
Uvod	5
Sažetak	6
1.0 Krediti preduzećima	7
1.1 Kreditni standardi	7
1.2 Uslovi i pravila	7
1.3 Zahtevi za kredit	8
1.4 Kreditni kvalitet	9
2.0 Krediti domaćinstvima	9
2.1 Kreditni standardi	9
2.2 Uslovi i pravila	10
2.3 Zahtevi za kredit	10
2.4 Kreditni kvalitet	11
3.0 Finansiranje	12
3.1 Rezime fokusiranih pitanja.	12
4.0 Rezime rezultata za inflaciona očekivanja	12
Okvir 1. Metodologija	14
Inflatorna očekivanja	15

Skraćenice

AKBK – Anketa o kreditiranju banaka na Kosovu

KGFK – Kreditni garantni fond Kosova

MSP - Mala i srednja preduzeća

Anketa o kreditiranju banaka na Kosovu (AKBK)

Uvod¹

U cilju povećanja analitičkih kapaciteta za bolju procenu dinamika kreditiranja na Kosovu i očekivanja za kretanje nivoa cena, Centralna banka Republike Kosovo (CBK) je osmislila i sprovela anketu sa komercijalnim bankama koje deluju na bankarskom tržištu na Kosovu. Izveštaj koji će analizirati rezultate ove ankete biće objavljivan tromesečno na veb stranici CBK-a, kako bi se pružio širi pregled percepcije rizika i spremnosti banaka da daju kredite, kao i ponašanja domaćinstava i preduzeća prema dinamici kreditiranja, kao rezultat toga. Ovaj izveštaj naglašava kreditno ponašanje za četvrto tromesečje 2024. godine i očekivanja banaka u pogledu dinamike kreditiranja za prvo tromesečje 2025. godine.

Pored standardnih pitanja, ova anketa je dopunjena sa dva dodatna pitanja u pokušaju da se identifikuju istaknuti rizici u bankarskom sektoru, kao i pregled ponude i potražnje kredita za preduzeća po privrednim sektorima.

---

¹ Za detaljnije informacije o svrsi i istoriji CBK ankete okreditiranju banaka, vidite publikaciju "Anketa o kreditiranju banaka i inflatornim očekivanjima" br. 1.

Sažetak

Četvrto tromesečje 2024. godine je okarakterisano sa generalno nepromenjenom ponudom kredita, kako za preduzeća tako i za domaćinstva. S druge strane, potražnja za kreditima je bila znatno veća, posebno za segment preduzeća. U TM1 2025. godine očekuje se da će tražnja za kreditima biti slabija, dok se očekuje da će ponudu kredita karakterisati mešoviti trendovi – popuštanje za domaćinstva i standarde i generalno nepromenjene uslove za preduzeća.

Kreditiranje preduzeća ostalo je stabilno u TM4 2024. godine, uz **uglavnom nepromenjene kreditne standarde**. MSP su imala koristi od manjih olakšica, posebno u pogledu kamatnih stopa i zahteva za kolateralom, dok su za velika preduzeća uslovi ostali uglavnom nepromenjeni. **Potražnja za kreditima je bila visoka**, vođena uglavnom potrebom da se finansiraju fiksne investicije i obrtni kapital, dok je **kvalitet kredita** blago poboljšan, uz pad nekvalitetnih kredita (Tabela 1). U TM1 2025. banke očekuju slabiji rast kreditne tražnje i blago pooštavanje kreditnih standarda za MSP-e.

Za domaćinstva, prema navodima banaka u anketi, potrošački krediti i kratkoročni krediti su pokazali najveći rast u odnosu na rast stambenih kredita i dugoročnih dospeća. **Dok su kreditni standardi i uslovi ostali nepromenjeni**, procenjuje se da je **na povećanje potražnje za kreditima** uticalo poverenje potrošača i pozitivni izgledi za tržište nekretnina. Očekuje se da će se u prvom tromesečju 2025. godine potražnja za kreditima dalje povećati, uz neke manje promene u kreditnim uslovima, kao što je ublažavanje uslova dospeća za hipotekarne kredite (Tabela 1).

Pristup finansiranju za banke poboljšan je drugi tromesečje zaredom, uz povećanje depozita stanovništva i nefinansijskih korporacija, kao i dodatno finansiranje od međunarodnih institucija. Uprkos tome, u TM1 2025. očekuje se usporavanje ove dinamike, kako za depozite, tako i za druge izvore finansiranja.

Tabela 1. Procena banaka o promenama ponude i tražnje kredita.

	Ponude (Kreditni standardi)		Potražnja	
	K4 2024	K1 2025 (očekivanja)	K4 2024	K1 2025 (očekivanja)
Preduzeća	→	→	↑	↔
MSP	↔	→	↑	↔
Velika preduzeća	→	→	↑	↘
Domaćinstva	→	↔	↔	↔
Kreditni za kupovinu kuća	→	↔	↔	↔
Potrošački krediti	→	↔	↑	↑

↑	Olakšavanje kreditnih standarda/povećana potražnja za kreditima (pozitivan indeks iznad 0,20)
↔	Olakšavanje kreditnih standarda/povećanje potražnje za kreditima (pozitivan indeks ispod 0,20)
→	Uglavnom nepromenjen (pozitivan/negativan indeks do 0,05)
↘	Pooštavanje kreditnih standarda/smanjenje potražnje za kreditima (negativan indeks ispod 0,20)
↓	Pooštavanje kreditnih standarda/smanjenje potražnje za kreditima (negativan indeks iznad 0,20)

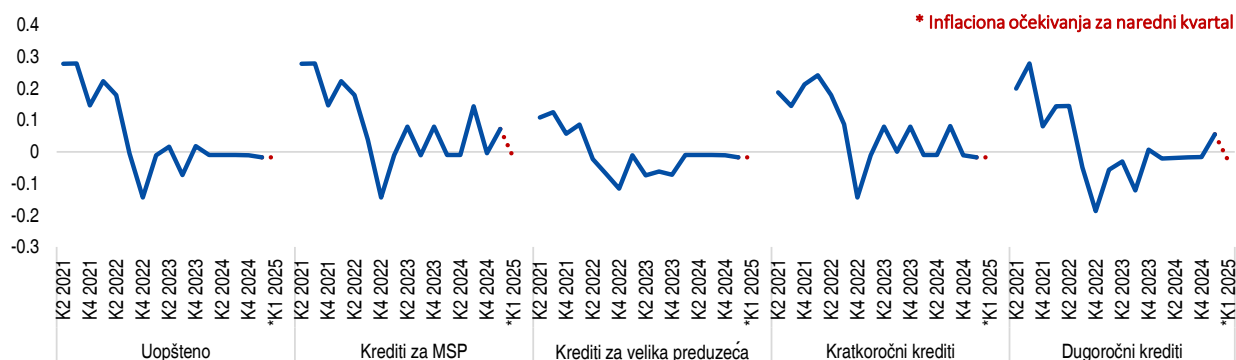
Izvor: CBK.

1.0 Krediti preduzećima

1.1 Kreditni standardi

Kreditni standardi za preduzeća ostali su uglavnom nepromenjeni u TM4 2024, slično kao i u prethodnim tromesečjima ove godine (Grafikon 1). Za mala i srednja preduzeća standardi su bili donekle relaksiraniji u odnosu na standarde za velika preduzeća, koji su ostali nepromenjeni tokom 2024. godine, pod uticajem izjava jedne sistemski važne banke i tri nesistemske važne banke.

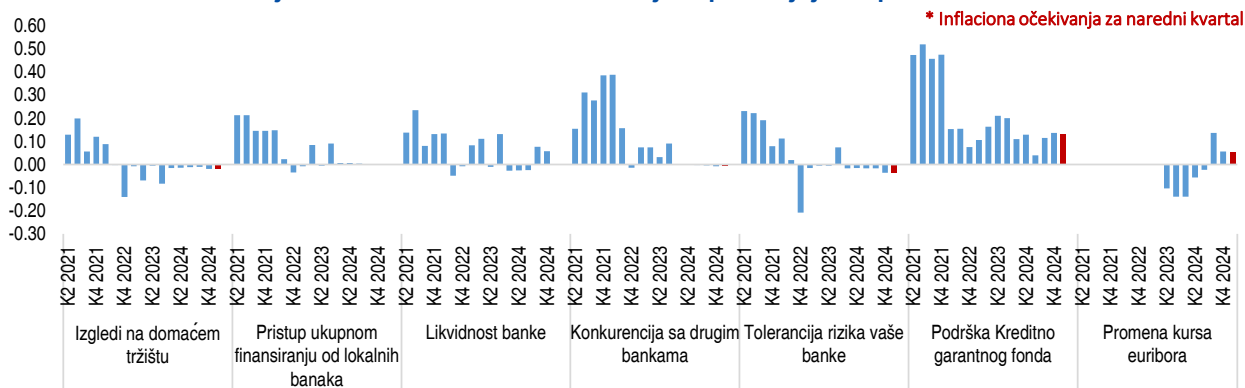
Grafikon 1. Kreditni standardi koji se primenjuju na preduzeća

Izvor: CBK.

Rezultira da su determinante kreditnih standarda ostale generalno nepromenjene, dok su podrška KGFK-a, opadajuća stopa Euribor-a i zadovoljavajuća pozicija likvidnosti pozitivno doprineli (olakšavanju) ponudi kreditiranju (Grafikon 2).

Grafikon 2. Faktori koji utiču na kreditne standarde koji se primenjuju na preduzeća

Izvor: CBK.

Očekuje se da će kreditni standardi u TM1 2025. ostati uglavnom nepromenjeni, uz blagi trend zaoštavanja, posebno za MSP, pod uticajem izjašnjavanja nesistemske važnih banaka. Odlučujući faktori biće slični kao u TM4 2024. godine, sa izuzetkom pozicije likvidnosti, za koju se očekuje da će imati pozitivan, ali manji uticaj u odnosu na prethodni kvartal.²

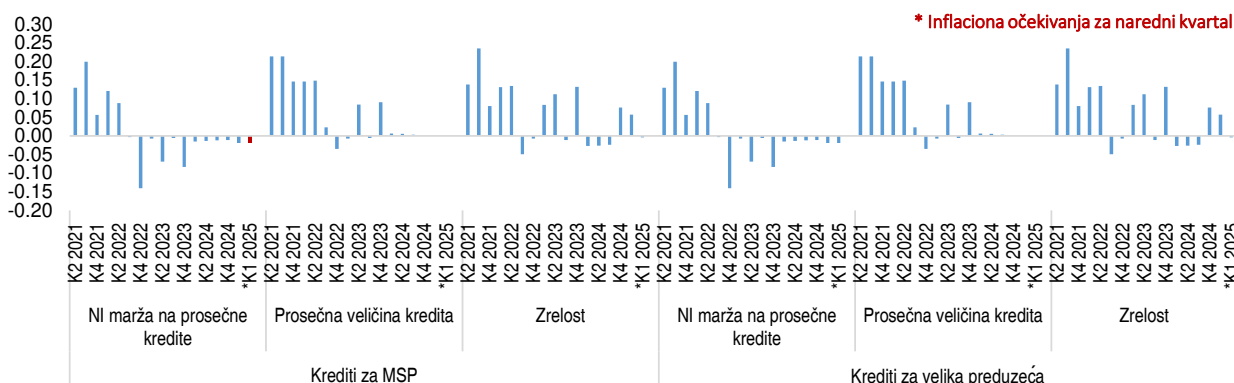
1.2 Uslovi i pravila

Uslovi i pravila poslovanja banaka ostali su generalno nepromenjeni u TM4 2024, uz blagi trend opuštanja (Grafikon 3). Konkretno, niža kamatna stopa je primenjena na mala i srednja preduzeća, a uslovi obezbeđenja su ublaženi, pod uticajem izjava jedne sistemski važne banke i četiri nesistemske banke. U međuvremenu, ostali uslovi kao što su veličina kredita, rok dospeća kredita i plaćanja osim

² Očekuje se da će na ove rezultate uticati banke sa niskom kreditnom težinom – nesistemske banke.

kamatne stope ostali su nepromenjeni. Za velika preduzeća postojala su olakšavanja uglavnom u iznosu kredita.

Grafikon 3. Uslovi i pravila koji se primenjuju na kreditne standarde za preduzeća

Izvor: CBK.

Pozitivan uticaj na uslove kreditiranja imala je podrška KGFK-a, bankarska konkurencija, dobra pozicija likvidnosti i pad stope Euribor-a, pod uticajem izjava dve sistemski važne banke i skoro svih nesistemski značajnih banaka. S druge strane, kvalitet kredita i konkurencija nebankarskih institucija imali su neutralan uticaj.

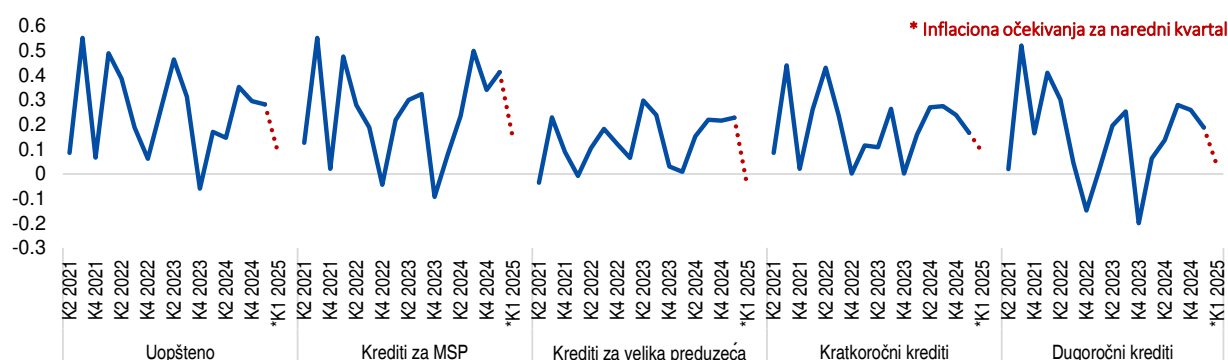
Nivo odobrenih kredita ekonomiji je u TM4 2024. povećan, posebno za MSP, u skladu sa porastom potražnje za kreditima.

U narednom tromesečju očekuje se da će uslovi i pravila koja će primenjivati banke ostati gotovo nepromenjene, uz trend popuštanja samo kod zahteva za obezbeđenjem kredita, pod uticajem izjava dve sistemski važne banke i svih nesistemski značajnih banaka. Očekuje se da će faktori kao što su podrška KGFK-a, opadajuća stopa Euribor-a i konkurencija nastaviti da donekle doprinose ublažavanju uslova kreditiranja.

1.3 Zahtevi za kredit

U TM4 2024. potražnja za kreditima preduzeća je ostala visoka, u skladu sa trendom iz prethodna dva perioda. Najveća potražnja je došla od MSP-a, dok su velika preduzeća takođe prijavila povećanu potražnju, ali na nižem nivou (Grafikon 4).

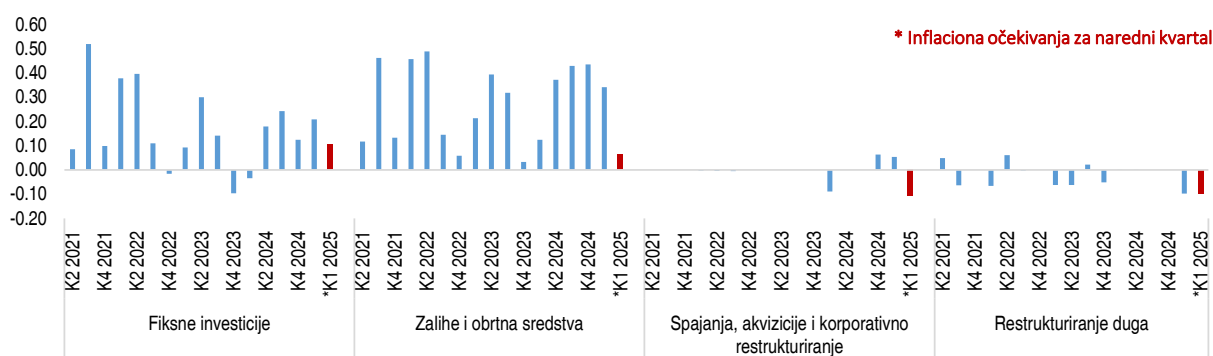
Grafikon 4. Zahtev za kredit od preduzeća

Izvor: CBK.

Procenjuje se da su na povećanje potražnje za kreditima najviše uticale potrebe za fiksnim investicijama i finansiranjem obrtnih sredstava. Banke su izvestile da je kvalitet primljenih aplikacija ostao nepromenjen tokom ovog tromesečja, što je dinamika za koju se očekuje da ostane nepromenjena u TM1 2025. (Grafikon 5).

Grafikon 5. Faktori koji su uticali na potražnju za kreditima preduzeća

Izvor: CBK.

Očekuje se da će u TM1 2025. godine potražnja za kreditima biti znatno niža, uz donekle povećanje za MSP-e i donekle smanjenje za velika preduzeća.³ Niži rast se očekuje za finansiranje fiksnih investicija, dok će potražnja za obrtnim kapitalom ostati nepromenjena. U međuvremenu, očekuje se da će potražnja za restrukturiranjem duga opasti. Ovaj trend je u skladu sa poslovnim ciklusom, gde TM1 tipično ima niži nivo kreditiranja u odnosu na druga tromesečja godine.

1.4 Kreditni kvalitet

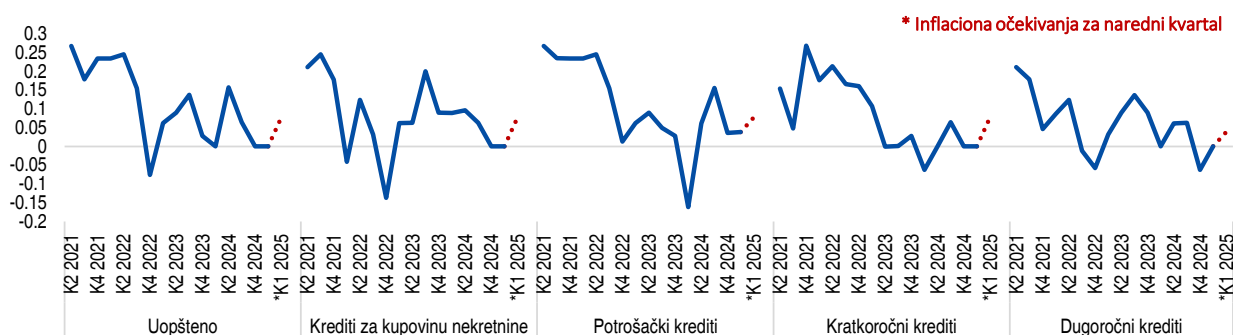
U TM4 2024. banke su prijavile pad nivoa nenaplativih kredita (NNK). Na ovaj pad uticali su rezultati četiri banke, od kojih su dve bile sistemski važne, dok su ostale banke iskazale stabilnost ovog pokazatelja. Za prvo tromesečje 2025. godine, očekuje se da će nivo NNK-a ostati nepromenjen.

2.0 Krediti domaćinstvima

2.1 Kreditni standardi

Kreditni standardi koji se primenjuju na domaćinstva ostaju uglavnom nepromenjeni, kako za stambene tako i za potrošačke kredite (Grafikon 6). Faktori koji su pozitivno uticali na kreditne standarde uključuju pozitivne perspektive za lokalno tržište, kreditnu sposobnost prema zajmoprimaocima i konkurenciju drugih banaka. Međutim, prema izjavi jedne sistemski važne banke i jedne nesistemski važne banke, ovi pozitivni efekti su neutralisani zabrinutošću za kvalitet kreditnog portfelja, što je rezultiralo održavanjem nepromenjenih kreditnih standarda (Grafikon 7).

Grafikon 6. Kreditni standardi koji se primenjuju na Domaćinstva

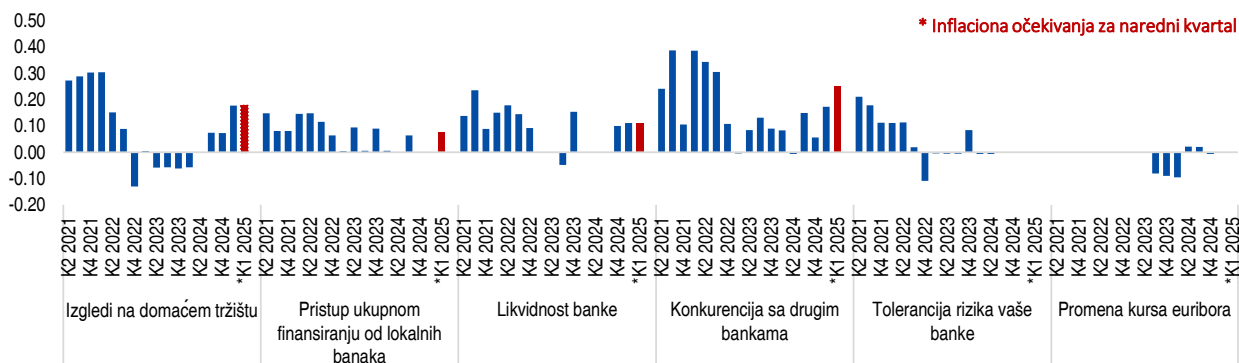

Izvor: CBK.

³ Na rezultate su uticali odgovori dve sistemski važne banke i tri nesistemski važne banke. Ostale banke su se izjasnile da nema promene u potražnji za kreditima.

Očekuje se da će tokom prvog tromesečja 2025. godine kreditni standardi ostati nepromenjeni, sa izuzetkom jedne sistemski važne banke koja je tokom narednog kvartala najavila ublažavanje kreditnih standarda, kako za stambene tako i za potrošačke kredite.

Grafikon 7. Faktori koji utiču na kreditne standarde koji se primenjuju na Domaćinstva

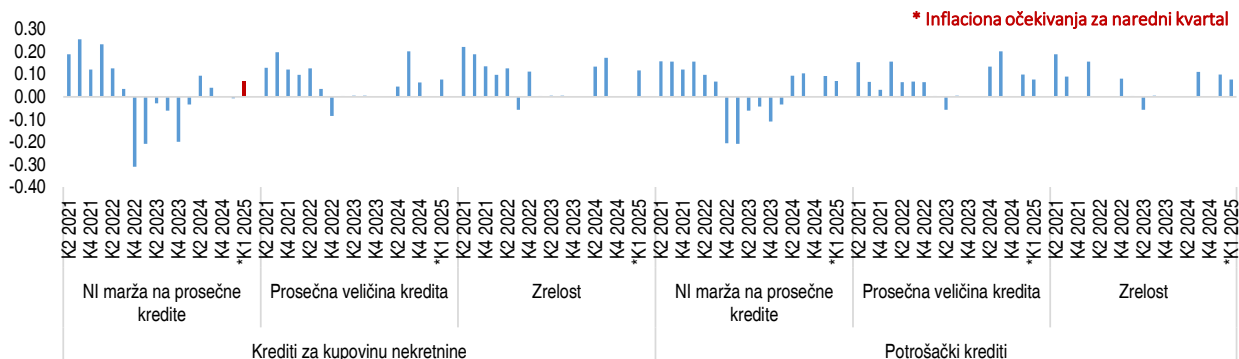

Izvor: CBK.

2.2 Uslovi i pravila

Uslovi i pravila za nove kredite domaćinstvima ostaju uglavnom nepromenjeni, sa izuzetkom jedne sistemski važne banke koja je najavila olakšavanje uslova za potrošačke kredite (Grafikon 8). Faktori koji su uticali na ublažavanje primenjenih uslova i pravila bili su dobri izgledi domaćih banaka i konkurencija drugih bankarskih i nebankarskih institucija. U međuvremenu, zabrinutost u vezi sa kvalitetom kreditnog portfelja i niža tolerancija na preuzimanje rizika doprineli su zaoštavanju.

Grafikon 8. Uslovi i pravila koji se primenjuju na kreditne standarde za Domaćinstva

Izvor: CBK.

Tokom prvog tromesečja 2025. godine očekuje se ublažavanje dospeća stambenih kredita, dok se očekuje da ostali uslovi ostanu nepromenjeni.

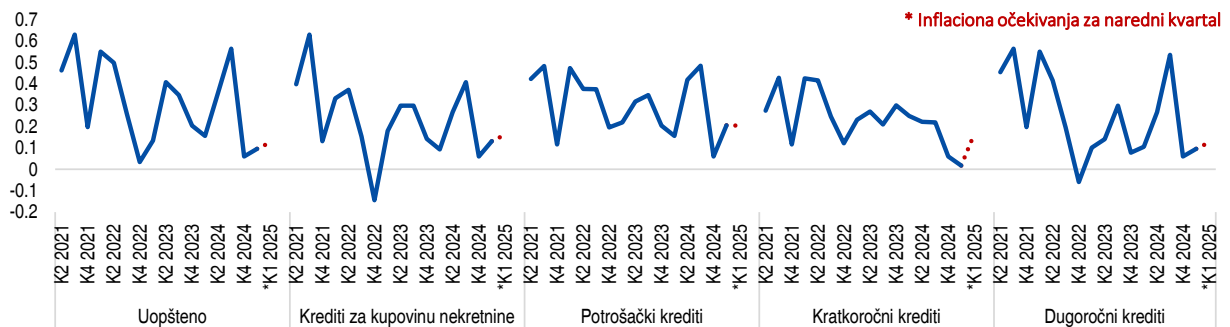
Kvalitet kreditnih zahteva je u proseku ostao nepromenjen, dok je nivo odobravanja kreditnih zahteva domaćinstava povećan tokom ovog tromesečja. U skladu sa porastom potražnje, potrošačke kredite i kratkoročne kredite karakteriše viši nivo odobravanja u odnosu na povećanje nivoa odobravanja stambenih kredita i dugoročnih dospeća.

2.3 Zahtevi za kredit

Na osnovu rezultata istraživanja za TM4 2024. godine, potražnja domaćinstava za kreditima je porasla u odnosu na prethodnotromesečje, kako za potrošačke kredite tako i za stambene kredite (Grafikon 9). Potrošačke i kratkoročne kredite karakteriše veća potražnja u poređenju sa potražnjom za stambenim kreditima i kreditima sa dugoročnim rokom dospeća. Procenjuje se da su povećano

poverenje potrošača, povećani drugi izdaci za potrošnju i dobri izgledi za tržište nekretnina doprineli povećanju potražnje (Grafikon 10).

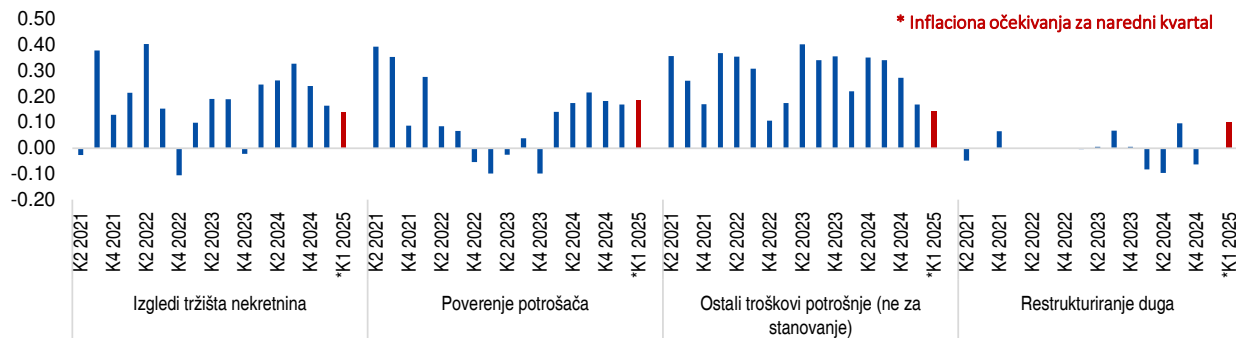
Grafikon 9. Zahtev za kredit od Domaćinstva

Izvor: CBK.

Banke očekuju ubrzanje rasta kreditne potražnje u prvom tromesečju 2025. godine, sa posebnim akcentom na potrošačke kredite i sa kratkoročnim dospećem.

Grafikon 10. Faktori koji su uticali na potražnju za kreditima Domaćinstva

Izvor: CBK.

Na osnovu navoda banaka u anketi, samo jedna sistemski značajna banka je istakla povećanje kvaliteta pristiglih zahteva od domaćinstava, dok je druga banka, takođe sistemski značajna, izjavila pad kvaliteta zahteva primljenih od domaćinstava.

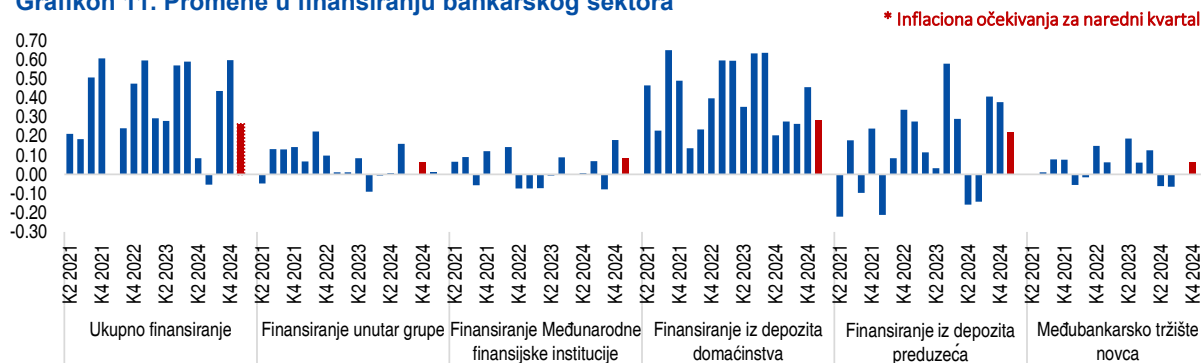
2.4 Kreditni kvalitet

Što se tiče kvaliteta kreditnog portfelja domaćinstava, dve sistemski važne banke su zabeležile pad nivoa nenaplativih kredita. U međuvremenu, druge banke su proglasile uglavnom nepromenjen nivo. Ne očekuje se promena *kvaliteta kreditnog portfelja domaćinstava tokom prvog tromesečja 2025. godine, navodi se u izveštajima banaka.*

3.0 Finansiranje

Banke su drugo tromesečje zaredom prijavile značajno povećanje pristupa finansiranju. Finansiranje iz depozita domaćinstava beleži izraženiji rast u odnosu na prethodno tromesečje, dok depoziti nefinansijskih preduzeća beleže manji rast u odnosu na prethodno tromesečje. Štaviše, nekoliko banaka je prijavilo povećanje finansiranja od međunarodnih finansijskih institucija tokom četvrtog tromesečja 2024. godine (Grafikon 11).

Grafikon 11. Promene u finansiranju bankarskog sektora

Izvor: CBK.

U narednom tromesečju očekuje se usporavanje rasta pristupa finansiranju, kako iz depozita domaćinstava i nefinansijskih preduzeća, tako i iz drugih izvora finansiranja.

3.1 Rezime fokusiranih pitanja.

Anketni upitnik za četvrto tromesečje 2024. godine dopunjen je dodatnim pitanjem u pokušaju da se identifikuju rizici koji bi mogli da impliciraju model rasta banaka za 2025. godinu.

Sistemske i nesistemske važne banke predviđaju rizike za 2025. godinu, koji proističu iz makroekonomskih faktora – uglavnom inflacije i donekle cena nekretnina, kao i faktora unutar bankarskog sektora, kao što su promene kamatnih stopa, performanse nekvalitetnih kredita i pozicija likvidnosti. Sistemske banke su izložnije geopolitičkim kretanjima i globalnim trendovima, dok se nesistemske banke suočavaju sa regulatornim, operativnim rizicima i povećanom konkurencijom. Da bi održale stabilnost, banke su navele da kontinuirano prate tržište i preduzimaju adekvatne mere za sprečavanje potencijalnih rizika.

U međuvremenu, što se tiče raščlanjenih odgovora banaka na kreditnu aktivnost preduzeća po privrednim sektorima, o kreditnim standardima kao i primenjenim uslovima, oni su uglavnom ostali nepromenjeni, uz trend zaoštavanja za sektor građevinarstva. U međuvremenu, izgleda da je potražnja za kreditima veća u proizvodnom sektoru. *U narednom tromesečju ne očekuju se veće promene u ponudi kredita, pri čemu su kreditni standardi uglavnom blago pooštreni za sve privredne sektore; dok se očekuje porast potražnje za kreditima, posebno iz sektora proizvodnje, usluga, trgovine i nekretnina.*

4.0 Rezime rezultata za inflaciona očekivanja

Na osnovu ankete sprovedenog u januaru 2025. godine, banke očekuju blagi rast stope inflacije u prvom tromesečju 2025. godine u odnosu na prethodno tromesečje. Za celu 2025. godinu očekuju da će stopa inflacije biti 1.9 odsto, što ukazuje na umeren rast u odnosu na stopu inflacije od 1.6 odsto u 2024. godini.

Tabela 2. Inflaciona očekivanja banaka, godišnja procentualna promena

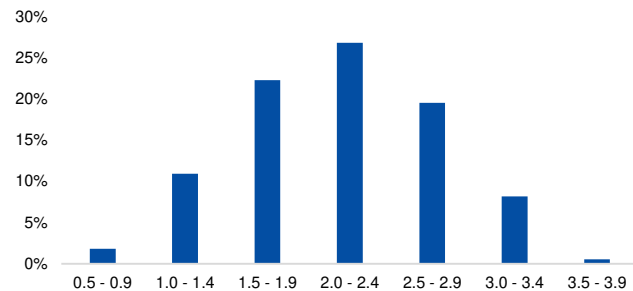
Banke	K3 2024	K4 2024	2024
1	2.7%	2.8%	2.8%
2	2.4%	2.1%	2.1%
3	2.1%	1.6%	2.1%
4	3.1%	3.1%	3.1%
5	0.2%	2.1%	3.5%
6	1.3%	1.2%	1.7%
7	1.3%	1.7%	2.0%
8	2.4%	0.2%	1.1%
9	2.2%	2.3%	3.1%
10	1.3%	2.4%	2.1%
11	2.4%	2.5%	2.5%
Prosek	1.9%	2.0%	2.4%

Izvor: Komercijalne banke i kalkulacije CBK.

Slika 12 ilustruje distribuciju verovatnoće koju su prijavile banke, što ukazuje na relativno visoku sigurnost u pogledu budućeg ishoda inflacije. Raspodela verovatnoće je usredsređena na očekivanu inflaciju, što ukazuje na širok konsenzus među bankama o budućem nivou inflacije.

Banke su u svojim komentarima istakle faktore koji bi mogli uticati na blagi porast inflacije, uključujući zavisnost kosovske privrede od uvoza i kretanja međunarodnih cena, posebno energenata. Porast cena hrane, pića, nameštaja i drugog uvoznog materijala uslovio je blagi rast potrošačkih cena. Međutim, faktori kao što su visoki troškovi energije i međunarodna neizvesnost mogu doneti negativne promene u inflaciji, utičući na potrošačku korpu. Takođe, uticaji potrošnje dijaspora, javne potrošnje i monetarne politike, kao što je smanjenje kamatnih stopa od strane Evropske centralne banke, mogli bi da povećaju potrošnju i doprinesu rastu inflacije u narednim mesecima.

U zaključku, podaci Kosovske agencije za statistiku za 2024. godinu pokazuju usporavanje inflacije, sa prosečnom stopom od 1.6 odsto, u poređenju sa 4.9 odsto u prethodnoj godini. U međuvremenu, za 2025. banke očekuju da će stopa inflacije biti 1.9 odsto. Očekivanja banaka mogu biti pod uticajem globalnih dešavanja i povezanih neizvesnosti, ali ona ostaju u skladu sa trendom inflacije, koja je do novembra 2024. godine beležila postepeno usporavanje, dok je u decembru počela da raste.

Grafikon 12. Verovatnoća inflacije za K4 2024 (x-osa: očekivanja inflacije, godišnja promena procenta; y-osa: verovatnoća)

Izvor: Komercijalne banke i obračuni CBK-a.

Okvir 1. Metodologija

Anketa o kreditiranju banaka na Kosovu

AKBK upitnik je zasnovan na standardizovanim obrascima upitnika koje koriste centralne banke zemalja evrozone i šire. Međutim, upitnik CBK-a za AKBK je modifikovan i prilagođen najboljem i najsveobuhvatnijem razvoju kreditiranja u bankarskom sektoru na Kosovu.

AKBK upitnik se sastoji od 19 pitanja, koja pokrivaju promene u ponudi i potražnji za kreditima, faktore koji doprinose ovim promenama, kao i pristup bankarskog sektora finansiranju, na tromesečnoj osnovi. Pitanja o bankarskim kreditima se fokusiraju na dve glavne kategorije: (i) kredite preduzećima i (ii) kredite domaćinstvima. Nadalje, krediti preduzećima su podkategorisani na kredite malim i srednjim preduzećima i kredite velikim preduzećima, dok su krediti domaćinstvima podkategorisani na kredite za kupovinu stambenih objekata i potrošačke kredite. Za sve navedene kategorije, promene u ponudi kredita određene su kreditnim standardima koji se primenjuju prilikom odobravanja kredita, uslovima koji se primenjuju na nove kredite, stopom odobravanja kredita, kao i faktorima koji utiču na njihovu promenu. Dok su promene u potražnji za kreditima određene potražnjom za kreditom (broj kreditnih zahteva), kvalitetom primljenih kreditnih zahteva, kao i faktorima koji utiču na tražnju za kreditom. Anketna pitanja su uglavnom formulisana o promenama u prethodna tri meseca i očekivanjima za naredna tri meseca. Pitanja se odnose i na kredite u smislu njihovog roka dospeća i valute u kojoj su izdati.

Pored standardnih pitanja, upitnik AKBK-a može sadržati i dodatna pitanja o specifičnim pitanjima od interesa za objašnjenje razvoja u bankarskom sektoru. Dok standardna pitanja pokrivaju period od tri meseca, dodatna pitanja se mogu odnositi na promene tokom dužeg vremenskog perioda. U istraživanju učestvuje deset od dvanaest banaka koje posluju na Kosovu. Shodno tome, banke učesnice predstavljaju celokupno bankarsko tržište i pružaju adekvatnu statističku zastupljenost, s obzirom da predstavljaju oko 98 odsto ukupne aktive bankarskog sektora i 99.1 odsto ukupnih kredita bankarskog sektora.

Od učesnika u anketi se traži da kvalitativno naznače snagu bilo kakvog pooštavanja ili popuštanja ili jačinu bilo kakvog smanjenja ili povećanja, izveštavajući o promenama na skali od pet tačaka kao što su: (i) pooštreno/značajno smanjeno, (ii) pooštreno/donekle smanjeno, (iii) nepromenjeno, (iv) smanjeno/donekle povećano (v) smanjeno/značajno povećano.

Generisanje rezultata ankete o bankarskim kreditima

Kvantifikovanje odgovora dobijenih od pojedinačnih banaka i njihovo agregiranje prema prisutnim promenama na nivou sektora postiže se generisanjem indeksa. Ovaj indeks se generiše za svaku kategoriju i podkategoriju svakog pitanja, čime se obezbeđuje jedinica za kvantifikaciju odgovora dobijenih na nivou sektora. Prvobitno, odgovorima se dodeljuje vrednost na osnovu jačine promena, konkretno, odgovorima gde su banke proglasile značajno pooštavanje/smanjenje dodeljuje se vrednost -1, vrednost dvostruko veća od one koja je dodeljena odgovorima gde banke deklarišu pooštavanje/smanjenje u određenoj meri (vrednost od -0.5). Slično, odgovori kod kojih postoji značajno olakšanje/povećanje imaju vrednost 1, dok se onima sa olakšanjem/povećanjem u određenoj meri dodeljuje vrednost 0.5. Rezultati su takođe ponderisani na osnovu težine koju svaka banka ima u ukupnom kreditiranju bankarskog sektora. Konačno, težina svake banke prema njenom učešću na kreditnom tržištu se množi sa vrednošću koja se utvrđuje na osnovu intenziteta datog odgovora, dobijajući dotični indeks. Nadalje, agregacija indeksa na nivou sektora se vrši kroz zbir indeksa dobijenih za svaku banku. Vrednosti indeksa su između -1 i 1, gde pozitivne vrednosti indeksa predstavljaju ublažavanje, rast ili pozitivan doprinos, a negativne vrednosti predstavljaju zatezanje, pad ili negativan doprinos.

Inflatorna očekivanja

Inflatorna očekivanja igraju najmanje dve važne uloge. Prvo, one pružaju kvantitativnu sumarnu statistiku za buduću stopu inflacije, a drugo, mogu se koristiti za procenu kredibiliteta cilja inflacije koji su postavile centralne banke. Značaj inflatornih očekivanja je veći za zemlje koje su usvojile strategiju ciljanja inflacije. Za ove zemlje inflaciona očekivanja takođe služe kao pokazatelj poverenja javnosti u centralnu banku. Ako javnost veruje da će centralna banka preduzeti neophodne radnje za postizanje cilja inflacije, onda će očekivanja ekonomskih subjekata o stopi inflacije biti bliža postavljenom cilju.

Inflatorna očekivanja su važna i za banke koje nemaju monetarnu politiku, jer služe kao važan input za određivanje cena i zarada, kao i za proces ekonomskog modeliranja i predviđanja. Štaviše, inflaciona očekivanja utiču na agregatnu potražnju, koja onda utiče na performanse inflacije.

Za razliku od stvarne inflacije koja se meri direktno, inflatorna očekivanja se procenjuju indirektnim metodama. Jedna od najčešće korišćenih metoda je anketiranje privrednih subjekata: potrošača, preduzeća, poslovnih banaka itd. CBK je, po prvi put, počela da procenjuje inflatorna očekivanja u trećem tromesečju 2019. godine, prvo sa komercijalnim bankama.

Procene dobijene od komercijalnih banaka su kvantitativnog oblika i povezane su sa distribucijom verovatnoće. Inflatorna očekivanja se procenjuju za različite vremenske horizonte: prvo za tekuće tromesečje, zatim za naredno tromesečje i za godinu u celini. Prikupljanje informacija putem anketa praćeno je procesom sistematizacije, obrade i agregiranja podataka kako bi se pronašla prosečna inflaciona očekivanja komercijalnih banaka.

Ulica Garibaldi, Br.33, Priština, Republika Kosovo
Tel: +383 38 222 055; Fax: +383 38 243 763
web:www.bqk-kos.org